

Naalakkersuisut siulersuisunut, sinniisoqarfinnut imaluunnit assigisaannik ataatsimoortumik siuttoqarfinnut ilaasortanik toqqaanerminni arnat angutillu naligiissinnaasaat siunertaralugu Arnat Angutillu Naligiissinnaasaat pillugu Inatsisartut inatsisaata nr. 7, 11. april 2003-meersup allannortinneqarnissaa pillugu Naalakkersuisut peqquneqarnissaa assigisaannik Inatsisartut aalajangiiffisassaattut siunnersuut.

(Inatsisartuni ilaasortaq Naaja Nathanielsen, Inuit Ataqatigiit)

Akissuteqaat.

(Isumaginninnermut Naalakkersuisoq Maliina Abelsen)

Siullermeenera.

Inuit nukissaasa piginnaanerisalu inuiaqatigiinnut iluaqutaasumik atorneqarnissaa Naalakkersuisuni pingaartipparput, ilanngullugulu arnat angutillu ineriartornermut tapertaanissamut peqataanissamullu naligiimmik peqataanissaannut sinaakkusiussat qulakkeernissaa pingaartillutigu.

Naligiissitaanermut inatsisip iluarsaqqinnissaata pisariaqartinneranik siunnersuuteqartup isumaqarnera Naalakkersuisut isumaqatigaat. Suliffeqarnermut attuumassuteqartuni illuatungeriit suliffimminni suaassutsinik naligiissitaanerup atortussannortinnissaanut akisussaaffiisa inatsisini nalunaarutigineranut oqaaseqatigiiliorerit assersuutigalugu "sapinngisamik" aamma "tamanna attuumassuteqartillugu" nalinginnaasumik atorneqarput. Suliffeqarfiit pisortanit pigineqartut aamma namminersortut anguniakkaminnut naligiissitaanerup ilaatinnissaanik nalinginnaasumik eqqarsartannginnerat tamatuma kingunerisimavaa.

Naalagaaffiit Peqatigiit ataatsimiititaliaanni CEDAW-imi (Arnat Assigiinngisitaanerisa Pitsaaliorneqarnissaaannut Ataatsimiititaliaq) Kalaallit Nunaat 22. juli 2009-mi nassuiaatinneqarpoq, CEDAW-istik isumaqatigiisummut Kalaallit Nunaat qanoq malinninnersoq nassuiaatigissallugu. Tamatuma malitsigisaanik CEDAW-ip inaarutaasumik oqaaseqaammuni inerniliussaminilu innersuussutigaa, Kalaallit Nunaanni naligiissitaanermut tunngasuni tunaartalimmik periusissiuussasugut, arnullu pissusiviusutigut angutitut naligiissitaanissaasa piviusunngortinnissaanut sukkanerulersitsisunik isumaqatigiisummi artikel 4 § 1 naapertorlugu iliuuseqassasugut innersuussutigalugu. Tullianilu piffissap aalajangersimasup nalunaarusiarinerani arnat aqutsisuniittut siulersuisuniittullu pillugit naatsorsueqqissaarnikkut paasissutissanik annertunerusunik nassiussinissarput qinnuteqaatigalugu.

Arnat siulersuisuni sulisinnaanerit sunniuteqaqataasinnaanerallu Naalakkersuisuni nukittorsaavigerusupparput. Tamatumani naligiissitaanerup aamma kikkut tamarmik oqartussaaqataanerisa tunngaviginerat kisiisa eqqarsaatigineqanngillat, aningaasarsiornikkulli ineriartorneq aamma pineqarluni. Soorlu siunnersuuteqartup tikkuaraa, assersuutigalugu naleqartitanik piginnaasanillu allanik arnat tunniussaqaarsinnaapput, taamaasiornikkulli periusissanik suliffeqarfinnik siuarsaasussanik aalajangiinerit assigiinngiiaarnerusunik tunngavilersorneqarsinnaalersillugit. Assigiinngissutsit imminnut noqiffiattut ittumi ineriartornerup nutaaliornerullu pilersarnera aallaavigigutsigu, meeqqat naligiit pinnguaqatigiilluarnerusarnerannik oqartarneq aallaavigalugu suliffeqarfiit siulersuisunik inuttalersuissagutta iluaqutaassanngilaq.

Ulluni 12.-13. oktober 2010 ataatsimeersuarnermi ”Board Impact – Leveraging Diversity” (Siulersuisut Sunniutaat – Assigiinngiiaassutsit Oqimaaqatigiissinnerat) Oslomi ingerlanneqartumi peqataavunga, amerlassusiliineq pillugu inatsisinik norgemiut misilittagaat tusagaqarfiginiarlugit. Amerlassusiliineq pillugu inatsisini siunertaq pingaaruteqartoq tassarpiaavoq Norgemi siulersuisoqatigiiaat assigiinngiiaarnerisa siuarsarnissaat, ineriartornissamut nutaaliornissamullu tunngavissat nukittorsaaviginiarlugit. Piginnaanillit tamarmiusut isiginiarneqarnerulernissaat aamma kissaatigineqartut ilagaat, aammattaq arnat piginnaanillit nassaarinissaannut siuarsarnissaannullu aqutissanik nutaanik ujartuinissaq kissaatigineqartut ilagalugu.

Maanna naliliinerit misissueqqissaarnerillu takutippaat norgemi amerlassusiliinermut inatsisit assigiinngiiaassutsimut pitsaasumik sunniuteqarsimasut, piginnaanillillu amerlanerusut pigineqalersimallutik, taakkualu norgemiut suliffeqarfiisa siunissami iluaqutigisinnaavaat. Norgemi amerlassusiliinermut inatsiseqarnerup malitsigisaanik ullumikkut nunat arlaqartut pineqartumi inatsisiliornissaq sulissutigilerpaat. Maani nunatsinni suliffeqarfiit Namminersorlutik Oqartussanit pigineqartut oqaluuserigivut, nunani allani suliffeqarfiit namminersortunit pineqartut ilanngullugit oqaluuserineqarput.

Ullumikkut arnat angutinit amerlanerusut qaffasinnerusumik ilinniagaqartarput, taamatullu ineriartornera ingerlaqqiinnartutut isikkoqarpoq. Kalaallit Nunaat suliffeqarfitsigut nunarsuarmioqatitsinnut unammillersinnaassappat, piginnaasallit 50 procentii kisiisa isiginiassagutsigut iluaqutaanngilaq. Arnat piginnaasallit isiginiarneqarnerulernissaat pingaaruteqarpoq, arnanillu amerlanerusunik inuussutissarsiorderup iluani siuttooqataarusutsilersunik pissarsiordermut periutsinik nutaanik pikkorissarnissamullu neqeroorutinik ineriartortitsinissaq pingaaruteqarluni.

Ullumikkut arnat siulersuisuni sulinermik angutitulli misilittagaqartiginngillat, angutimmi inuussutissarsiordermi siuttutut malunnaateqartuarsimagamik. Taamaattumik ilorraap tungaanut ineriartortitsilersunik suliniuteqartariaqarpugut, piginnaasallit tamaasa atorlugit. Aporfiit ileqquliussallu arnat inuussutissarsiordermi siuttutut inissinnissaannut ajornartorsiortitsisut piiarneqartariaqarput. Ineriartornerup pisariaqartinneqavissup aallartinnissaanut amerlassusiliinermik inatsit tamatumunnga atatillugu sukkatsisaataasinnaavoq.

Taamatut oqaaseqarluta Naalakkersuisut siulersuisunut, sinniisoqarfinnut imaluunniit assigisaannik ataatsimoortumik siuttoqarfinnut ilaasortanik toqqaanerminni arnat angutillu naligiinnerunissaat qulakkeerniarlugu siunnersuutip akuersissutigineqarnissaa Naalakkersuisut innersuussutigaat.